

DIGITALIZACE A VÝVOJ SOFTWARE VE STÁTNÍM OBLASTNÍM ARCHIVU V PLZNI

Obsah:

Historie

Stávající SW aplikace

Digitalizace a nový SW projekt

Petr Kocourek, 2010

2002:

- ▶ Státní oblastní archiv se stává samostatnou organizační složkou státu
- ▶ 9 státních okresních archivů se stává součástí Státního oblastního archivu
předtím součástí okresních úřadů
- ▶ Vznik hospodářsko-správního oddělení SOA v Plzni
nutnost zvládnout skokový nárůst administrativy
- ▶ V prosinci nastupuje do SOA v Plzni první informatik
potřeba věnovat se i této oblasti

2003-2004:

Počátek snahy o postupné sjednocení úrovně informačních a komunikačních technologií v okresních archivech a v SOA, vytváření počítačových sítí, zřizování připojení k Internetu, zřizování serverů, nákup a obměna PC a telefonních ústředen, počátky zajišťování správy PC ve spolupráci s místními firmami nebo soukromníky

Veřejné webové prezentace a interní softwarové aplikace v archivech:

- ▶ SOA v Plzni – jedna webová stránka
- ▶ SOkA v Rokycanech – pasivní webové stránky
- ▶ SOkA v Tachově – aktivní webové stránky, intranetová aplikace
- ▶ SOkA v Chebu – aktivní webové stránky, intranetová aplikace, digitalizace včetně zpřístupňování na webu

Ve všech archivech je používán jednotný software pro evidenci archiválií (ARS, PEvA)

Zavádí se jednotný SW pro archivní knihovny (Clavius), včetně převodu dat ze stávajících systémů

Průměrný počet informatiků v SOA v Plzni: 1,5

2004-2008:

Navázáno úzké obchodní partnerství se společností NetPro systems

- obměna všech serverů
- propojení lokálních počítačových sítí prostřednictvím VPN
- vznik jednotné intranetové aplikace (SOANET)
- náhrada všech dosavadních webových prezentací jednotnými webovými stránkami
- zavádění programu pro tvorbu archivních pomůcek - inventárních seznamů (Janus 2000)
- počátek zpřístupňování archivních pomůcek na webu
- příprava zpřístupňování matrik a kronik na webu
- SOA v Plzni se významně podílí na vývoji SW pro NetPro (analýzy, testování, dokumentace, školení a podpora uživatelů, propagace)

Správa PC ve spolupráci se třemi místními společnostmi s regionální působností (obdobně pro telekomunikace a kopírky)

Počátek digitalizace matrik a kronik

Průměrný počet informatiků v SOA v Plzni: 3

2009:

- ▶ Končí smlouva se společností NetPro systems, z důvodu nevýhodnosti pro archiv a různým problémům při spolupráci rozhodnuto stávající smlouvu ani obchodní partnerství neprodlužovat
- ▶ Koncem předchozího roku odchod vedoucího informatika, začátkem roku odchod informatičky, v polovině roku nástup nového informatika
- ▶ Přestože je v SOA méně informatiků, musí kromě stávající agendy během tohoto roku zajistit náhradu všech komponent informačního systému, který byl ve spolupráci se společností NetPro vytvářen čtyři roky, protože kvůli podmínkám končící smlouvy jej nelze bez jejího prodloužení dále používat
- ▶ Obměna lokálních serverů
- ▶ Na konci roku nákup knižního skeneru pro Cheb

Průměrný počet informatiků v SOA v Plzni: 1,75

2010:

- ▶ Zprovozněny nové webové stránky a intranetové aplikace vytvořené informatiky SOA v Plzni (včetně převodu dat z původních aplikací)
- ▶ Zprovozněn nový podací deník vytvořený ve spolupráci se Západočeskou univerzitou v Plzni (ZČU), převedena data z minulých let z intranetového modulu Spisová služba

Číslo jednací	Původce	Datum doručení	Číslo doručného dokumentu	Věc				
	Způsob vyřízení	Datum odeslání	Zpracovatel	Ukládací znak	Rok vyřazení	Číslo spisu	Lhůta	
SOAP/004-2663/2010	Městský úřad Nýrsko, Náměstí 122, 340 22 Nýrsko	29.11.2010	MÚ/05/1085/10	Podklady pro ÚL - Helena Menza				
	Městský úřad Nýrsko, Náměstí 122, 340 22 Nýrsko	30.11.2010	Kopečková Jana	80.05 V 5	2016		29.12.2010	
SOAP/004-2662/2010	Ministerstvo obrany, odbor mimorezortní spolupráce - Ing. Milan Bachan, Praha 6	29.11.2010	4250/2010-7542	Opakovaná žádost o spolupráci ve věci pana Jana Zohorny				
			Kopečková Jana				29.12.2010	
SOAP/001-2661/2010	AGRO a KOMBINÁT Dolní Žandov, spol, s r. o., Dolní Žandov 218, 350 02 Cheb	29.11.2010		Návrh na vyřazení písemností				0 19.112 Kč
	dokument vyřízen - odpověď žadateli	30.11.2010	Wasková Eva	40.02 A 0	2011		29.12.2010	0 3.500 Kč
SOAP/001-2660/2010	Katastrální úřad pro Karlovarský kraj, Sokolovská 875/167, 360 05 Karlovy Vary	29.11.2010	KÚ-2064/2010-460-1001	Návrh na vyřazení dokumentů				0 1.314 Kč
			Eisenhammer Miroslav				29.12.2010	0 276 Kč
SOAP/002-2659/2010	Ministerstvo vnitra - ekonomický odbor, Praha	29.11.2010	MV-12777-50/EKO-2010	Rozpočtové opatření v roce 2010 č. 678/678				
			Haasová Alena				29.12.2010	
SOAP/008-2658/2010	Státní okresní archiv Rokycany, Jeřabinová 1043, 337 01 Rokycany	26.11.2010	SOAP/070-0459/2010	Koncept AP - MNV Cekov a MNV Drahoňův Újezd				0 5.967 Kč

2010:

- ▶ Nákladný kamerový systém s problematickou funkčnosťou od spoločnosti NetPro plne nahrazen freewarem od výrobcu použitých kamer
- ▶ S koncom roku vyprší termín platnosti posledná smlouva SOA v Plzni se spoločnosťou NetPro systems, na vývoj a správu programu (Janus 2000) pro tvorbu archivních pomůcek a jejich zveřejňování
  - smlouva není ze strany dodavatele plněna, program již není vyvíjen
  - program je archiváři využíván čím dál méně, hlavně kvůli relativní náročnosti na uživatele a uživatelskou podporu (relativně nízká úroveň textového editoru, problémy především s tiskovými sestavami), i na správu (jednouživatelský systém, problémy s instalací na nové operační systémy)
  - opětovné zpřístupnění archivních pomůcek na Internetu plánujeme zahájit příští rok pomocí vlastního nového SW,
  - dříve či později budeme muset program Janus 2000 plně nahradit

2010:

- ▶ Po loňském průzkumu možností zveřejnění digitalizovaných archiválií, především matrik a kronik:
  - zahajujeme zpřístupňování matrik veřejnosti pomocí webové aplikace Acta Publica ve spolupráci s Moravským zemským archivem (MZA), včetně převodu dat z původní intranetové aplikace
  - připravujeme novou aplikaci pro popis a prezentaci digitalizovaných archiválií včetně komplexních metadat a pokročilého vyhledávání
- ▶ Sjednocení databází regionálních knihoven archivů – zavedení systému Clavius REKS
- ▶ Na konci roku nákup diskových polí pro digitalizační pracoviště
- ▶ Na konci roku nákup knižního skeneru, páskové knihovny, serverů a virtualizačního software pro Plzeň

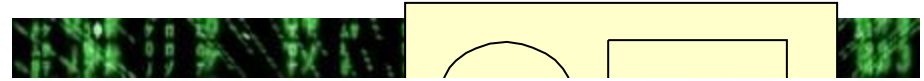
Počet informatiků v SOA v Plzni: 2

Velmi optimistický odhad reálné struktury náplně práce informatika v SOA

▶ 5% vývoj a správa vlastního SW

▶ 30% podpora uživatelů, správa stávajících aplikací

▶ 60% administrativa

▶ 5% režie

❖ relaxace

❖ utužování kolektivu

❖ pohyb

Stávající SW aplikace

Intranetové webové aplikace:

▶ *Podací deník*

Historie (2006-2009): SOANet (NetPro) – modul Spisová služba

Současnost (2010-2012): Jednoduchý podací deník (SOA v Plzni ve spolupráci se ZČU v Plzni)

Plánujeme (od roku 2012): Open-source spisová služba pro veřejnou správu (OSS Alliance a MV ČR)

▶ *Evidence faktur a objednávek, rezervace vozidel, správa dokumentů*

Historie (2006-2009): SOANET (NetPro), moduly Kniha objednávek, Deník faktur, Rezervace vozidel

Současnost (od roku 2010): vlastní webové aplikace v rámci intranetu

V rámci přechodu na nově používané aplikace zajišťujeme také import starých dat.

Veřejně přístupné prohlížeče digitalizovaných archiválií SOA v Plzni:

▶ *Současnost (2010):*

- Matriky: mezinárodní prohlížeč Acta Publica www.actapublica.eu
- Listiny: mezinárodní prohlížeč Monasterium www.mom-ca.uni-koeln.de
- Veduty: celostátní soupis vedut do roku 1850 veduty.bach.cz

▶ *Plánujeme (2011):*

- Kroniky...: nový internetový prohlížeč vyvíjený v SOA v Plzni (HDV)

▶ *Plánujeme (2012+):*

- Mapy...: nový internetový prohlížeč vyvíjený v SOA v Plzni (HDV)

Domažlice

Type: Roman Catholic Church
Language: Czech
Date interval: 1631 - 1949
Alternative names: Taus

Domažlice 02

Type: Roman Catholic Church REGIST
Source: Domažlice - Taus
Language: Czech
Departeds: 1878 - 1921

Software pro archivní popis – evidence archiválií, pomůcky pro vyhledávání a prohlížeče:

▶ *Minulost, současnost i budoucnost:*

- Celostátní evidence fondů a sbírek: databázové aplikace vyvinuté odborem archivní správy MV ČR, tj. ARS, PEvA (FoxPro)

-> zveřejňováno na www.mvcr.cz, roční aktualizace dat

- Další celostátní databáze a soupisy (pečetě, veduty apod.)

▶ *Minulost (do 2009):*

- Archivní pomůcky:

desktopová databázová aplikace Janus 2000 (databáze MSDE) -> XML +

dokumenty MS Office nebo OpenOffice.org (-> PDF) + databáze PEvA (DBF ->)

-> www.badatelna.cz (i skrz www.soaplzen.cz) a intranet SOA v Plzni (PHP, MySQL)

Digitalizace, nový SW projekt

Software pro archivní popis – evidence archiválií, pomůcky pro vyhledávání a prohlížeče:

▶ *Současnost (2010):*

◦ Archivní pomůcky:

MS Office, OpenOffice, Janus 2000 (tiskové sestavy) -> PDF -> pouze intranet SOA v Plzni

Janus 2000 (-> XML) -> OASS MV ČR, odtud zatím nikde nezveřejňováno

◦ Sběrka matrik:

inventární seznam (DOC -> PDF) -> www.soaplzen.cz, www.actapublica.eu

webová aplikace Acta Publica (PHP, MySQL + snímky JPEG) -> www.actapublica.eu

Software pro archivní popis – evidence archiválií, pomůcky pro vyhledávání a prohlížeče:

▶ Plánujeme (2011):

- Archivní pomůcky:

MS Office, OpenOffice.org, Janus 2000 (-> PDF) + PEvA (-> XML) -> www.soaplzen.cz

- Digitalizované archiválie (kroniky, matriky...):

nová webová aplikace (PHP, MySQL -> XML pro Acta Publica + snímky JPEG, JPEG2000 nebo TIFF)

-> Internet (matriky nadále na www.actapublica.eu)

▶ Plánujeme (2012+):

- Archivní pomůcky + digitalizované archiválie (kroniky, matriky, mapy...):

nová webová aplikace, MS Office -> PDF, XML (EAD) + snímky JPEG, JPEG2000 nebo TIFF -> Internet

(program Janus 2000 již několik let není vyvíjen, koupí licence pro jiný komerční SW nyní neplánujeme)

Využití open-source projektů:

▶ Všechny aplikace vyvíjené v SOA v Plzni:

Drupal (PHP, databáze MySQL nebo Firebird)

- jeden z nejlépe hodnocených open-source systémů pro správu obsahu
- široce využívaný, aktivní vývoj, bezpečnost
- modularita, lze využít i existující propojení s jinými aplikacemi (např. SOLR, Fedora, Z39.50...)

▶ Prohlížeč historických dokumentů (HDV):

Old maps online (projekt, na jehož vývoji se podílí Moravská zemská knihovna v Brně)

▶ Spisová služba:

Open-source spisová služba pro veřejnou správu (projekt, na jehož vývoji se podílí OSS Alliance a Ministerstvo vnitra ČR)

Plánované projekty spolufinancované EU:

- ▶ 2010-2011: Bavorsko-česká síť digitálních historických pramenů – digitalizace, HW, SW (HDV)
- ▶ 2011-2012: projekt pro digitalizaci a zveřejnění map a plánů

Spolupráce se Západočeskou univerzitou v Plzni (ZČU):

semestrální týmové projekty (2-4 studenti 4. ročníku)

v rámci předmětu ASWI (Pokročilé SW inženýrství)

- ▶ 2009: Jednoduchý podací deník (JPD)
- ▶ 2010: Prohlížeč historických dokumentů (HDV) – geografické autority, knihy, import z ActaPublica
- ▶ 2011: Databáze fondů, zveřejnění a správa archivních pomůcek v PDF, importy (PEvA, Janus2000), export do ActaPublica

Vývoj na zakázku:

dle stavu rozpočtu, dílo musí být zveřejněno pod open-source licencí

Lidé soustavně zapojení do digitalizace a vývoje SW v SOA v Plzni (aktuální stav ke konci roku 2010):

Řízení a koordinace:

- ▶ Komise pro informatiku a digitalizaci – poradní orgán ředitele SOA, členové: zástupce ředitele SOA, 2 vedoucí digitalizačních pracovišť a 2 informatici
- ▶ Pracovní skupina pro vývoj software – členové: 4 archiváři a 2 informatici

Pořizování a úpravy snímků: 5 zaměstnanců SOA

Pořizování a úpravy metadat: 5 archivářů + 2 brigádníci

Vývoj software:

- ▶ 2 informatici SOA
- ▶ brigádně 3 studenti oboru SWI na FAV ZČU
  - ▶ plánujeme další semestrální týmové projekty na FAV ZČU
  - ▶ vítáme spolupráci s dalšími institucemi nebo společnostmi

Software pro digitalizaci:

- ▶ Pro zpracování snímků využíváme SW dodaný s knižními skenery, dále Adobe Photoshop, Zoner Photo studio, XnView, Irfan View, PhotoFiltre nebo ACDSee a pro práci se soubory obvykle Total Commander.
- ▶ Část metadat vkládáme již do pořizovaných snímků (do názvu souboru nebo EXIF informací – dle interního metodického pokynu).
- ▶ Pro komplexní pořizování a úpravu metadat a zveřejnění digitalizovaných snímků interně i na Internetu vyvíjíme vlastní software. Předpokládáme využití různých perspektivních open-source projektů, v určité fázi vývoje také plánujeme dát výsledky naší práce k dispozici i jiným archivům a paměťovým institucím.
- ▶ Vítkame jakoukoli spolupráci včetně výměny zkušeností s jinými archivy, které šly třeba svojí, méně otevřenou cestou (děkujeme především MZA v Brně, dále SOA v Třeboni, SOA v Praze, AHMP a dalším, se kterými jsme v přátelském kontaktu).

Software pro digitalizaci:

- ▶ Software je koncipován tak, aby kromě popisu snímků bylo možno snadno získat i např. podrobné informace o původci (např. správní vývoj obcí), velký důraz je kladen na propojení s jinými databázemi, např. import z databáze PEvA, z databáze národních autorit NK, export pro aplikaci ActaPublica apod.
- ▶ Nejen vzhledem k mezinárodní účasti v rámci přeshraničních projektů chceme také zajistit soulad s mezinárodními standardy (např. EAD), v této souvislosti čekáme na případné upřesnění způsobu jejich implementace i v naší archivní legislativě.

Děkuji za pozornost

Petr Kocourek

Státní oblastní archiv v Plzni

informatik@soaplzen.cz

